

Preek over Numeri 25

ds L.J. Joosse, Gron NW

Liturgie voor de morgendienst:

Votum en zegengroet

Psalm 23: 1

Wetslezing uit Exod 20

Psalm 116: 1 en 3

Gebed om verlichting door Gods Geest

Schriftlezing Numeri 24: 1 – 4 en 24: 25 – 25: 18

Psalm 106: 1, 13, 14 en 21 (daarin wordt dezelfde geschiedenis bezongen)

Tekst Num. 25: 10 – 13

Preek

Psalm 56: 4

Dankgebed en voorbede

Collecte

Slotzang Lvk lied 460: 1, 2 , 3 en 4

Zegen en Amen

Liturgie voor de middagdienst:

Votum en zegengroet

Psalm 23: 1

Gebed om verlichting door Gods Geest

Schriftlezing Num. 24: 1 – 4 en 24: 25 – 25: 18

Psalm 106: 1, 13, 14 en 21 (zie boven bij morgenliturgie)

Tekst Num. 25: 10 – 13

Preek

Psalm 56: 4

Dankgebed en evt voorbede

Collecte

Lvk lied 460: 1, 2, 3 en 4

Zegen

Jongelui, brs en zrs, gemeente van Jezus Christus,

ds L.J. Joosse

Jongelui als je nadenkt over je leven, denk je dan wel eens aan je vader? Of aan je moeder? Zeker op zondag sta je wel een moment stil om over je leven na te denken. Dan vraag je je ongetwijfeld af: Hoe sta ik ervoor, hoe ga ik mijn toekomst verder opbouwen? Hoe ga ik als christen mijn leven inrichten?

Denk je dan aan je vader, je moeder? Vraag je je dan af hoe zij *als christen* in het leven stonden? Ieder mens kent zijn schaduwkanten. En als je aan je ouders en voorouders denkt, dan zou er veel te zeggen of te denken zijn over de donkere kant van hun leven. Iedereen is immers een mens van vlees en bloed, een zondig mens. Dus heeft iedereen een zwarte, een zondige kant. Zo zijn er ongetwijfeld veel fouten bij je ouders, je grootouders, in je voorgeslacht aan te wijzen en veel gebreken te ontdekken.

Maar daar gaat het nu niet over. Het gaat mij om de goede, de mooie dingen van hun leven. Je wilt toch van elkaar wijsheid leren? Voor een wijze manier van leven? Daarom de vraag: Hoe staan je ouders, hoe stonden jouw grootouders als christen in de samenleving?

Denk even aan prins Willem Alexander, of: koning Willem Alexander. Zou hij veel aan zijn vader terugdenken, aan prins Claus. Wat hij aan wijsheid heeft meegekregen om zijn toekomst op te bouwen en ons land te dienen? Of van zijn voorgeslacht? Wat zou hij aan wijsheid van hen hebben meegekregen?

Nietwaar? Willem Alexander heeft gezegd dat hij blij was zijn moeder te mogen opvolgen. Blij om - net als zij - ons land en volk te dienen.

Van zijn moeder, koningin/prinses Beatrix weten we dat zij teruggacht aan haar ouders, haar grootouders en voorgeslacht. En wel om zelf ons land en volk goed te kunnen vooruit helpen en te dienen.

Zeker voor ons in de kerk geldt zoiets. Je weet dat je er niet alleen voor staat in het leven. Je weet dat je elkaar hebt gekregen om in wijsheid zichtbaar te maken dat je een koningskind bent. Dat je het koninkrijk van God bent binnengekomen om in wijsheid voor Hem te leven en elkaar vooruit te helpen.

Of ga je een andere kant uit? Zeg je in je hart, jongelui, 'met mijn ouders heb ik niet meer te maken'. 'Ik ben haast of helemaal volwassen. Nu zoek ik het zelf uit. Zij hebben hun leven gehad, of leven nog, maar nu is het mijn beurt!' Zeg je zoiets? 'Ik ga mijn eigen gang! Punt uit!' Nee toch?

Want, jongelui, brs en zrs, als er iemand geweest is die in de voetsporen van zijn ouders en van zijn voorgeslacht is getreden, dan is het wel Jezus van Nazareth. Hij heeft niet alleen constant aan zijn ouders gedacht, hun wijsheid nagevolgd. Maar Hij heeft het leven van zijn voorouders overgedaan, vervangen en vervuld.

Wie waren zijn voorouders? Dan kom je bijvoorbeeld bij David terecht, bij Salomo, of bij de hele rij van troonopvolgers in Israël, de zonen van David. Jezus moest hun plaats innemen. Meer nog, hij moest al hun levens tot volheid brengen.

Als het om Jezus' voorgeslacht gaat, kun je ook denken aan de priesters. Zij behoorden ook tot zijn voorouders. Was Maria immers niet verwant aan Elisabeth en aan priester Zacharias? Eén van zijn voorouders kan Pinechas zijn geweest, over wie we in dit hoofdstuk lezen. Jezus zal vaak aan hem hebben gedacht. Want Jezus moest ook zijn voetsporen drukken, als onze priester.

Even tussen haakjes: Pinechas is een vreemde naam. Het is een Egyptische naam. Dat is geen wonder. Want ze kwamen uit Egypte. Dat verblijf in Egypte heeft Israël misschien wel meer gestempeld dan we weleens denken. Welnu, de Egyptische naam Pinechas betekent: 'zwarte man'. Dat sloeg uiteraard op zijn huidskleur. Hij was een zwarte man.

En in dit hoofdstuk verhaalt Mozes hoe deze zwarte priester de redding van Gods volk bewerkte. En Jezus heeft het werk van deze zwarte priester vervuld. Dat is het evangelie van dit hoofdstuk in het Oude Testament.

De boodschap vat ik samen als volgt:

God gééft zijn volk (namelijk gehoorzaamheid) wat Hij van hen vráágt.

Want: Hij vraagt van zijn volk *verzet tegen het kwaad*

Hij geeft zijn volk *verzoening van de zonden*

Misschien dacht u bij het lezen van dit hoofdstuk: wat een apart verhaal! En, gemeente, dat is het ook: een aparte geschiedenis. Het voltrok zich bovendien op een markant moment. Het lijkt alsof het ging om een sex-schandaal. Maar uiteindelijk ging het om veel meer! Pinechas stak een jongeman en een meisje, een vriend stel, met zijn speer in de onderbuik, in beide tegelijk! Dood lagen ze daar toen! In het vrouwenverblijf van de tent. Maar, zoals gezegd, hier was veel meer aan de hand dan een sex-schandaal. Eigenlijk ging het ook om iets heel anders. Het ging om Bileam. Hij boekte uiteindelijk toch een enorm succes.

Deze wijze uit het oosten was ingehuurd om Gods volk te **vervloeken**. De koning van Moab, Balak, had de geleerde filosoof en waarzegger uit het oosten gehaald. Balak had hem veel geld geboden en wel om vanuit de hoogte Israël in de woestijn te vervloeken. Maar dat ging niet door. God blokkeerde Bileam. In plaats daarvan zegende Bileam het volk van God. Zelfs in prachtige bewoordingen. De sprankelende en stralende orakelspreuk heeft de Heilige Geest voor ons laten optekenen in Numeri 24. Want de Heilige Geest inspireerde deze wijze man in het uitspreken van Gods zegenwoorden over Israël.

En let op: daarna zat Bileam niet stil. Hij broedde een ander plan uit. Hij mocht Israël niet vervloeken. Daarom bedacht hij het slimme plan om Gods volk te **verleiden**. Hij wilde Israël als Gods volk daarmee toch onderuit halen. En wel zo, dat het de naam niet meer verdiende Gods volk te zijn.

In hoofdstuk 31 leert de Heilige Geest ons nog preciezer dat dit plan ontsproot aan de koker van Bileam. En wat een succes boekte hij daarmee!

Er staat immers in ons hoofdstuk dat de vrouwen en meisjes van Midian en van Moab naar de tenten van de Israëlieten kwamen. Dus let wel: het ging niet van de Israëlieten uit. Nee, het gebeurde omgekeerd: Zij, de vrouwen en meisjes knoopten gesprekken aan met de mannen en jongens in Israël. En kijk: Het klikte bij veel mannen en jongens.

Nog sterker: Er kwamen huwelijken uit tevoorschijn. En dan gaat het in dit hoofdstuk niet eens zozeer om die gemengde huwelijken.

Hier gaat het nu om: Van die huwelijken kwam het tot afgoderij. Zo wordt het ook in Psalm 106 vertaald: samen gingen ze offeren aan de goden van Midian.

De mannen en jongens liepen dus over tot de religie van Midianieten en Moabieten. Ze brachten concreet offers aan die afgoden en hielden offermaaltijden!

Dáárom greep de Here hard in.

Zijn volk bevond zich aan het einde van de woestijnreis. Ze stonden haast klaar om met z'n allen over te gaan naar het beloofde land. Mozes was vrijwel aan het eind van zijn taak. Juist op dát bijzondere moment slaagde Bileam in zijn plan. Want het volk Israël verviel massaal(!) tot afgoderij.

Nog erger, terwijl ze schuld bekenden en in volksvergadering bijeen waren, gebeurde er iets bijzonders. En dat was het toppunt!

Een vooraanstaande jongeman uit de stam Simeon kwam in die vergadering tevoorschijn met een meisje of jonge vrouw uit Midian. Ook al iemand uit de elitekring. Haar vader was een van de hoofden, of van de koningen, zo zegt hoofdstuk 31.

Israël was in volksvergadering bijeen onder leiding van Mozes. Ze treurden en weeklaagden. Ze betreurden hun zonde, hun afgoderij. Tegelijk was God al bezig(!) Israël te straffen. Er vielen toen heel veel slachtoffers.

En terwijl ze in vergadering bijeen waren en publiek schuldbelijdenis deden, liep daar voor ieders ogen die jongeman met die jonge vrouw door de vergadering naar zijn tent. Daarmee zei hij in feite publiek: 'ik ga gewoon door. Jullie dienen God en doen schuldbelijdenis. Wij houden het met de goden en gebruiken van Midian. Dat kan best tegelijk. De ene cultuur bijt de andere niet. Dat kan heus wel samengaan. We trekken ons niets aan van Gods harde ingreep, noch van de schuldbelijdenis!'

En daar in de tent, in het vrouwendeel van de tent, namen ze elkaar. De daad voegden ze bij hun woord van samenzijn.

En dát juist wekte de woede op van de zwarte priester. Daarom stond Pinechas op. Hij pakte zijn speer. Elders lezen we in de Bijbel dat Pinechas behoorde tot de afdeling priesters die zorgden voor de beveiliging, voor de bewaking van de tabernakel en de heilige dingen. Hij kon dus gemakkelijk aan een wapen komen. Hij liep snel het stel achterna en sloeg toe. Ze lagen te vrijen, dus stak hij hen in de onderbuik. Zo stak hij hen dood.

Als je dit eerlijk en gelovig leest, kun je niet zeggen: wat zielig!

Nee dan zeg je: dat hebben ze verdiend. Wat verschrikkelijk brutaal om zo concreet, zo duidelijk en publiek tegen God in te gaan! Stel je voor dat zoiets in de gemeente gebeurt!

Laten we het concreet ons indenken en naar ons toehalen. Stel dat er iets vreselijks in en met de gemeente is gebeurd. Iets waarbij iedereen voelt dat het werkelijk iets schandaligs betreft. De kerkenraad roept dan de gemeente bijeen voor gezamenlijke schuldbelijdenis. Iedereen voelt dan ook: we kunnen wel eens absent zijn op een gemeentevergadering, maar nu moeten we er zijn! Niemand kan nu wegblijven.

En dan gebeurt het! Terwijl de gemeente zich bezint op een goede vorm om belijdenis van schuld, komt er een jongeman binnen die veel invloed heeft en alom gerespecteerd wordt. Hij komt de kerk binnen met een ongelovig meisje. En beiden hebben bijvoorbeeld een boedda beeld gekocht en zetten dat midden voor de preekstoel neer. Niet als een sieraad. Nee, beiden zeggen: 'laten we maar wat variatie aanbrenge(n) in de vergadering'.

Zo van: Laten we nu even wat anders gaan doen. Laten we bij dit beeld gaan mediteren en wat yoga-oefeningen doen. Dan gaan we ons even op een andere manier concentreren op ons geestelijke leven. Door middel van lichaamsoefeningen en meditatie proberen we ons lichaam te overstijgen, te vergeten. Zo proberen we het hogere leven en geestelijk op te gaan in een hoger leven.

Gemeente, dan zal toch niet alleen de koster helder optreden en zeggen: weg met dat boeddabeeld? Dan zal iedereen toch steigeren tegen zo'n brutale actie en aandacht voor een andere religie? Dan ga je toch ook geen discussie beginnen over de vraag of een boedda beeld alleen een versiering is, een ornament of een religieus voorwerp? Net zo min als een discussie over de vraag of je geslachtsgemeenschap mocht hebben als simeonietische

jongeman met een midianietisch meisje? Dat is toch helemaal niet aan de orde? Dan ga je toch de wortel van het kwaad aanpakken en de vreemde goden wegdoen?

Welnu, zo trad Jezus in ieder geval steeds onder Israel op, Jezus van Nazareth. Hij pakte het kwaad bij de wortel aan en wees steeds af wat er niet deugde bij de leiders en bij het hele volk. Als je over Jezus' optreden leest, zeg je toch niet: wat zielig dat Hij de leiders steeds maar op hun vingers tikte. Wat zielig dat je als christen zo weinig mag?

Nee, dan zeg je bijvoorbeeld met Paulus: 'niets zal mij scheiden van de liefde van God die zichtbaar werd in Jezus Christus'. Je zegt het in passieve en in actieve zin.

Als het kwaad je overkomt, dan zeg je toch als christen vol vertrouwen: niets *zal* mij vervreemden, losmaken van God in Christus. Niets *zal* mij van Hem scheiden.

Maar Paulus woord is niet alleen passief bedoeld. Zo van: als je het moeilijk hebt, en het kwaad overspoelt je, dan zeg je vol vertrouwen: God bewaart je. Hij zal je niet loslaten en niet toelaten dat satan je uit zijn hand rukt. Zeker, dat is onze troost. Dat klopt.

Maar je zegt tegelijk: niets *MAG* mij scheiden van Gods liefde.

Het is tegelijk een dure opgave, een kostbare plicht. Als je Jezus als priester kent, die jou met God heeft verzoend, dan staat het je toch dag en nacht voor ogen, jongelui, brs en zrs.: wat mijn toekomst betreft, ik zal het zó invullen dat niets mij verwijdert, mij losmaakt van Jezus, mijn Redder! Hij vraagt verzet tegen kwaad, zodat je als koningskind niet van je Koning vervreemd raakt, niet verwijderd raakt van wat Hem bezielt! Daar pas je dan toch wel voor op. Je verzet je toch tegen verwijdering van Hem? Niets mag je van Hem scheiden!

Zo kom ik bij het tweede. God vraagt verzet tegen kwaad. Tegelijk geeft Hij verzoening, vrijspraak en vergeving van zonden.

Een prachtige tekst vinden we hier toch? God zegt tegen Mozes: dankzij Pinechas is mijn toorn afgewend, is de straf gestopt. Met hem sluit Ik een vriendschapsverbond!

Was dat niet een beetje pijnlijk voor Mozes? De Here vroeg schuldbelijdenis en strafte Israël. Maar de maatregelen die Mozes trof, waren kennelijk niet afdoende!

Mozes schoof de opdracht ook een beetje van zich af. Hij liet anderen opknappen wat God van hem vroeg. Zeker, er werden mensen terechtgesteld en Midianieten werden voortaan concreet als vijanden geormerkt. Maar let wel, **DAT** deed de toorn van God niet afwenden. Alléén de geloofsdaad van Pinechas, stilde Gods oordeel!

Waarschijnlijk had Mozes die voornamen jongeman met die Midianietische jonge vrouw niet tegengehouden, geen actie tegen hen ondernomen.

Pinechas wel. En duidelijk ook. Daarom is de Here helder: die zwarte priester heeft het volk gered. Omdat **hij** ingreep en voor de Here dubbel en dwars opkwam, dáárom is de toorn van God gestopt.

Dat wil zeggen: door de geloofsdaad van *die ene man*, Pinechas, bleef *de rest van het volk* in leven. God heeft niet alle Israëlieten verdelgd. Dat was bijna wel(!!) gebeurd. Maar die zwarte priester greep in, net op tijd! Dáárom kon God verder met dit volk en bleef er nog een rest van Israël in leven.

Zie je het voor je in het leven en met het leven van de Here Jezus? Door één man is de zonde geboet. Die ene priester Jezus van Nazareth bewerkte dat wij het koninkrijk van God kunnen

binnengaan. Hij drukte daarin de voetsporen van zijn voorgeslacht, van de zwarte priester Pinechas.

Deze prachtige tekst uit het Oude Testament bevat dan ook al de kern van het evangelie: door één mens bevrijding! Dat stelt ons voor een dringende vraag.

Deze vraag: wat is er eerst: ons geloof, óf onze verzoening, onze vrijspraak, vergeving van zonden? Wat is er eerst??

Nietwaar? Zo vaak kan er bij het dopen van kleine, pasgeboren kinderen worden gedacht: het is wel mooi, die doop. Maar eigenlijk heeft een *gelovige* doop veel méér betekenis! Of als mensen zijn overleden, dan wordt er vaak veel goeds over hen gezegd. En dat is maar goed ook, dat is prima! Want goede en mooie dingen mogen dan zeker naar voren komen. Bijvoorbeeld onlangs over een jongen die in Wassenaar rondfietste, folders rondbracht, maar niet meer thuis kwam. Hij sloeg de hand aan zijn leven. Toen klonken meteen die stemmen op: 'het was zo'n aardige leerling, zo'n goeie jongen. Hij kwam zo leuk voor de dag, telkens droeg hij weer een andere kleur broek op school: erg fris allemaal.'

En hetzelfde gebeurt, wanneer er een ouder iemand is overleden. Dan hoor je mensen op dezelfde manier zeggen: het was zo'n fijne man, of: het was zo'n lieve vrouw. Het was zo'n prima collega; we zullen hem, we zullen haar missen. En zeker, het is goed dat er dan zo gesproken wordt en dat de goede dingen breeduit worden uitgesproken. De goede dingen mogen gezegd, zullen niet verdonkeremaand worden!

Maar mijn vraag is: waaróm wordt het gezegd?

Want veel mensen willen het sterven van deze en gene op die manier een plekje geven. Dat doen ze door de mooie dingen te zeggen, soms uit te vergroten. Dat brengt dan rust. En dat is begrijpelijk.

Maar zulk spreken heeft geen zin, wanneer je hem of haar in je gedachten op die manier een plekje probeert te geven *in Gods koninkrijk*. Dan gaat zo iets helemaal niet op!

Daarom nogmaals de vraag: Wat is er eerst: jouw geloof of Gods vrijspraak?

Als je onze tekst leest, dan is het duidelijk: door die ene priester kwam het, dat God de rest van Israël niet heeft gestraft, niet heeft gedood.

Door de gehoorzaamheid, na zijn geloofsdaad kwam er verzoening. Zo zie je Jezus toch oprijzen uit onze tekst als ware Messias: door Hem, die ene Hogepriester heb je vrijspraak. Door de ene daad van Jezus voel je je met je kleine kinderen veilig in Gods koninkrijk.

Kortom: *Eerst* is er vrijspraak in je leven. Die hangt niet af van jouw geloof. Het hangt alleen af van wat Jezus als jouw priester deed. En als je denkt aan mensen die zijn overleden, dan denk je: gelukkig, Jezus heeft gebloed en geboet, de zonden van zijn volk. Alleen dankzij Jezus' daad kunnen mensen hun plaats innemen in Gods koninkrijk.

Is ons geloof, ons geloofsleven dan niet nodig? Maakt het evangelie soms zorgeloze mensen? Kunnen mensen denken dat ze vanzelfsprekend het koninkrijk van God worden binnengebracht?

Nee, het evangelie maakt mensen niet zorgeloos, maar verantwoordelijk voor wat ze ontvangen. Het scheidt verantwoordelijkheidsbesef. Het evangelie maakt mensen

verantwoordelijk voor God en voor elkaar. Om met elkaar de wijsheid te vinden God te dienen in zijn koninkrijk.

Nogmaals: Is het geloof nodig? Ja, zeker, maar dat is vers 2. Het is niet de waarde van jouw geloof, waardoor je voor God acceptabel, aanvaardbaar wordt of bent.

Maar de Heilige Geest scheidt in ons het geloof als een soort geboortekanaal. Door dat kanaal komt Gods vrijspraak tot ons.

Is er geen kanaal, dan is er geen weg voor Gods genade in ons leven. De Geest bewerkt in ons het geloof als een soort bedding, als een rivier waardoor het water des levens stroomt. Is er geen bedding, dan heeft het water des levens geen weg, geen ruimte om in je leven te stromen. Maar als die weg, dat kanaal er is. Dan ga je die bedding steeds verder verbreden en uitdiepen, opdat Gods gratis vrijspraak een sterke stroom wordt in je leven. Opdat die stroom groots en diep en breed in je leven verschijnt. Doordat je in verantwoordelijkheid mens bent en wilt blijven en ook samen mens wil zijn in Gods koninkrijk.

Denk je wel eens aan je ouders, waar zij geprobeerd hebben als christen te leven? Kun je wat van hen leren om de voetsporen van Jezus, onze Hogepriester te volgen? Kun je wat van je voorgeslacht leren? Ja toch? God geeft immers mensen om je heen in verleden en heden om je geloof te behouden en je geloof waar te maken. Waarom? Uit dankbaarheid daarvoor dat je door de daad van die ene man Jezus telkens gratis vrijgesproken wordt, ook al is je schuld nog zo groot!

Jongelui, aan God hoeft je niet te twijfelen. Je hoeft je ook niet te schamen voor misstappen: je hebt al vergeving, nog voordat je gaat bidden. De Geest bewerkt dat je gelooft en jezelf voor God opent om elkaar vast te houden. Want wie Jezus waarlijk als zijn priester erkent, weet zich samen veilig voor eeuwig!

Amen.